

INTERNATIONAL JOURNAL OF FIELD EDUCATION



Using “Jigsaw Reading” Technique to Solve Problems Encountered in English Reading Skills*

Dr. Emine Akkaş Baysal¹

*Ministry of Education
0000-0002-5711-0847*

Prof. Dr. Gürbüz Ocak

*Afyon Kocatepe University, Faculty of Education
0000-0001-8568-0364*

ABSTRACT

In the process of learning English as a foreign language, it is very important to develop reading skills as it covers the productivity-requiring skills such as writing and speaking skills and constitutes a prerequisite for understanding. In the process of developing reading skills, students' interests and abilities, individual differences play an important role. For this reason, it is important to take these individual differences, interests and abilities into consideration and to enrich the learning environment with various activities. So, the aim of this study is to use Jigsaw reading technique to solve problems encountered in English reading skills. The research has been handled with the action research method. The study group consists of 34 students attending 9-A class in a high school in Afyonkarahisar in 2018-2019 academic year. Research data were collected by semi-structured interview form, observation form, researcher-practitioner and student diaries. Descriptive analysis was used in the analysis of the data. Data indicate that students have successfully completed activities related to reading skills by working in cooperation during these activities. Even though the students encounter words and sentence structures that they do not know, they did not give up with a sense of responsibility and they were motivated against reading passive activities by paying attention. It was seen that the students identified the source of the problems they faced during the reading activities and solved these problems.

Key Words: Jigsaw reading, English, reading skill

ARTICLE INFO

Received: 22.11.2019

Published online:
20.06.2020

*This study was presented as an oral paper at the International Black Sea Coastline Countries Symposium III on October 18-20, 2019.

¹ Corresponding author:

*Dr.
akkasemine85@hotmail.com
0505 358 98 53*

İngilizce Okuma Becerisinde Karşılaşılan Sorunların Çözümünde “Jigsaw Reading” Tekniğinden Yararlanma*

Dr. Emine Akkaş Baysal¹

Milli Eğitim Bakanlığı

Prof. Dr. Gürbüz Ocak

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

ÖZET

MAKALE BİLGİSİ

Yabancı dil olarak İngilizce öğrenme sürecinde yazma ve konuşma becerisi gibi üretkenlik gerektiren becerileri kapsamı ve anlamının ön koşulunu oluşturması sebebiyle okuma becerisinin geliştirilmesi son derece önemlidir. Okuma becerisini geliştirme sürecinde, öğrencilerin ilgi ve yetenekleri, bireysel farklılıkları önemli rol oynar. Bu sebeple bu çalışmada İngilizce okuma becerisinde sorun yaşayan öğrencilerin problemlerinin ortadan kaldırılması ve okuma becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda İngilizce öğreniminde kullanılan tekniklerden biri olan “Jigsaw Reading (Ayrılıp Birleşme)” tekniği kullanılmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan eylem araştırması yöntemiyle ele alınmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Afyonkarahisar il merkezindeki bir lisede, 9-A sınıfında öğrenimlerine devam eden 34 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu, gözlem formu, araştırmacı-uygulayıcı ve öğrenci günlükleri ile toplanmıştır. Verilerin analizinde nitel veri toplama araçlarının doğasına uygun olarak betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma kapsamında öğrencilere “jigsaw reading (ayrılıp birleşme)” alıştırmalarının yer aldığı toplam altı farklı etkinlik gerçekleştirilmiş ve iki hafta boyunca çeşitli okuma parçalarını ve bu parçalara ait soruları bu teknik ile tamamlamaları beklenmiştir. Etkinliklerin tamamlanması sürecinde 3 farklı eylem planı tasarlanmıştır. Veriler uygulama sürecinde toplanmıştır. Görüşme ve gözlem formları ile günlüklerden elde edilen veriler, öğrencilerin bu etkinlikler sürecinde iş birliği içerisinde çalışarak okuma becerisine ait etkinlikleri başarılı bir şekilde tamamladıklarını göstermektedir. Öğrenciler okuma parçalarında anlamını bilmedikleri kelimeler ve cümle yapıları ile karşılaştıklarında sorumluluk duygusu ile vazgeçmemişler, dikkatlerini vererek okuma parçası etkinliklerine karşı güdülenmişlerdir. Öğrencilerin okuma etkinlikleri sürecinde karşılaştıkları sorunların kaynağını tespit ettikleri ve bu sorunları çözdükleri görülmüştür.

Alınma Tarihi:

22.11.2019

Çevrimiçi yayınlanma

tarihi: 20.06.2020

Anahtar Kelimeler: Jigsaw reading-ayrılıp birleşme tekniği, İngilizce, okuma becerisi

*Bu çalışma sözlü bildiri olarak Uluslararası Karadeniz’e Kıyısı Olan Ülkeler 3. Sempozyumunda sunulmuştur.

¹ Sorumlu yazar iletişim bilgileri:

Dr.

akkasemine85@hotmail.com

0505 358 98 53

Giriş

İngilizce öğrenmede dinleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere dört temel beceri vardır. Bu becerilerden biri olan okuma becerisi, anlamak için en temel olan beceridir. Yazılı olan metinleri anlamak için okuma becerisi hayati bir önem taşımaktadır. Yeterli bir okuma becerisi ile öğrencilerden kendilerine öğrenmeleri için verilen bir metni anlayarak bilgilerini genişletmeleri beklenir. Bununla birlikte öğrenciler metindeki belli ipuçlarını kullanarak metinden anlam çıkarmalı, ana fikrini yakalamalı, metne özgü özel bilgileri elde edebilmelidirler. İngilizce dil becerisini geliştirmek isteyen her öğrenci İngilizce okuma becerisini geliştirmeli hatta bu konuda ilerlemelidir. İngilizce okuma becerisi dil öğrenmenin temel araçlarından birisidir. Bu beceri yaşam boyu öğrenme için en doğru araçtır. İngilizce okuma becerisini geliştirerek, öğrenenler dünyayı keşfetmek ve hayattaki amaçlarını başarmak, farklı kültürleri tanımak için bir fırsat yakalarlar.

Okuma becerisi ile ilgili olarak pek çok tanım vardır. Okuma becerisi yazılı bir mesajı anlamak için gerekli bilişsel süreçtir. Okuma becerisi depolanmış bilgileri anlamak ve bu bilgilerden çıkarımlarda bulunmak anlamına gelmektedir. Okuma becerisi yazılı bir materyali anlamak için harekete geçmek, onu anlamlandırmaktır (Clarke ve Silberstein, 1997). Willis (2009), okuma becerisini çeşitli ağlar vasıtasıyla beyinde çoklu yapıların etkileşimi ile ortaya çıkan davranışsal ürün olarak tanımlar. Okuma becerisi, bütünleştirme, algılama ve hissetme gibi durumları içine alan karmaşık ve çözümü zor bir süreçtir. Bütün konu alanlarını öğrenmek ve aydınlanmak için temel araçtır (Abu Youniss, 2013). Yaşam boyu öğrenme için gerekli olan bilgi birikiminin ortaya çıkması ve sağlıklı bir zihin oluşturmak için okuma esastır. İngilizcede de okuma becerisi konuşma ve dinleme için iletişimin bir aracı olarak düşünülür. Hedef dili, ana dili olarak konuşan kişilerle iletişim kurma şansına sahip olmayan bireyler okuma yoluyla alan yazına, dergilere erişim sağlayabilirler ve o alanı daha iyi anlayabilirler. Bu bakımdan okuma becerisi diğer kültürlerle açılan bir kapı olarak görülebilir (Kailani ve Muqattash, 2008). İngilizce okuma becerisi, öğrenenlerin etrafındaki dünyaya anlam kazandırmak, aydınlanmak ve bilgi birikimine katkı sağlamak için yazılı metinleri çözümlemesi için attığı adımlardır.

İngilizce okuma becerisinden hareketle kavrama becerisine bakıldığında ise, Puskorius'un (2011), metinden elde edilen anlayış olarak tanımlandığı görülmektedir. Bir öğrenen için İngilizce kavrama becerisi, İngilizce okuma talimatının temel hedefidir ve anlamın yapılandırılmasıdır. Okuduğunu anlama düşünme eylemidir, okuma öncesinde, esnasında ve sonrasında anlam yapılandırılmasıdır (Kirmizi, 2010). İngilizce okuma becerisi kazanan bir bireyin, karşılaştığı bir metni sadece kelimelerle ifade etmesi yeterli değildir, okumuş olduğu bu kelimelere anlamlar yüklemelidir. Bu durumda da ortaya okuduğunu anlama kavramı çıkmaktadır. Öğrencilerin sadece bir araya gelmiş olan cümleleri doğru bir şekilde okumaları yeterli değildir. Ayrıca öğrencilerin okumuş oldukları bir metinde karşılaştıkları yapılara anlam yüklemeleri gerekmektedir.

İngilizce okuma becerisi metinler yoluyla öğrenene kültürel bir bakış açısı, deneyim, bilgi ve kullanışlı bilgiler kazandırır. Ancak İngilizce öğretmek özellikle de okuma becerisi öğretmek zaman zaman ikinci dil öğretiminde diğer becerilerden daha zor olmaktadır. Çünkü Türkçe ile karşılaştırıldığında İngilizce farklı özelliklere sahiptir. Bu farklılıklar öğrenenler arasında problemlere sebep olabilmektedirler. Bu yüzden yabancı dil ya da ikinci dil öğrenen

öğretmenler İngilizce okuma becerisi öğretme sürecinde öğrenenlere yardım etmek için çeşitli teknik ve metotları kullanmalıdırlar.

İngilizce öğretme sürecinde kullanılabilir pek çok strateji, yöntem ve teknik vardır. Onlardan bir tanesi de iş birlikli öğrenme stratejisidir. İş birlikli öğrenme, öğrenci merkezli yaklaşımlardan birisidir ve öğretmen merkezli geleneksel yaklaşımlardan farklılık gösterir (Chu, 2014). Johnson, Johnson ve Holobec (2008) iş birlikli öğrenmenin öğrencileri daha aktif hale getirdiğini, öğrencilerin birlikte çalışacaklarını ve bir aktiviteye her bir öğrencinin eşit bir şekilde katılma fırsatı yakaladığını, öğrencilerin kendilerine olan öz-saygıyı artırdıklarını ifade etmiştir. İş birlikli öğrenme çok öğrencinin olduğu büyük sınıflarda uygulanması mümkün olan bir stratejidir. İş birlikli öğrenme çeşitli öğretim tekniklerine sahiptir. Bu tekniklerden birisi de Jigsaw (ayrılıp birleşme) okuma tekniğidir. Bu teknik Elliot Aronson tarafından geliştirilmiş ve ilk olarak Texas, Austin’de 1971 yılında kullanılmıştır. Bu teknik Robert Slavin’in teorisine dayanır ve iş birlikli öğrenmenin yapılandırmacı ideolojiye dayanan bir öğrenme şeklidir. Bu teknik iş birlikli öğrenme tekniklerinden biridir ve her bir öğrencinin bir öğrenme ünitesinin bir bölümünde uzmanlaşmasını sağlar. Okuma becerilerinde kullanılabilir olan bu yaklaşım bütün öğrencilerin değer gördüğü sınıflarda öğrenenlerin bir topluluk olarak sınıf atmosferi oluşturmalarına katkı sağlar. Öğrenciler birbirlerine güvenmek zorunda oldukları küçük gruplar içerisinde birlikte çalışırlar. Her bir grup üyesi bir konuda uzmanlaşarak sınıf arkadaşlarının bir öğrenme görevini tamamlamasında onlara yardımcı olur. Burada iş birliği ve karşılıklı güven değerli hale gelir ve akademik başarı için bir gereklilik olarak görülür (Hoerrunnisa ve Suherdi, 2017; Nurbianta, 2018; Slavin, 1995). İş birliği içerisinde öğrenme, öğrencilerin birbirlerinin eksiklerini tamamlayarak, birlikte çözümleyerek öğrenmelerini en geniş perspektifte gerçekleştirmeleridir.

Jigsaw okuma tekniği, jigsaw yapboz fikrinin okuma ile bir araya getirilmesidir. Jigsaw okuma tekniği okuma aktivitesine odaklanır. Farouk’e (2001) göre jigsaw okuma tekniğinde okuma parçası belli bölümlere ayrılır, öğrencilerin görevi anlamlı bir bütün haline getirmek için o parçaları bir araya getirmeleridir. Bir metnin parçalarının, nasıl bir araya getirileceği kararının öğrenciler tarafından tartışıldığı ortamlarda bir grup aktivitesi olarak kullanılırsa, iletişimsel bir etkileşim ortaya çıkar. Jigsaw okuma tekniğinin uygulanmasında, okuma parçası öğrencilere bölümler halinde verilir. Öğrenciler kendilerine verilen kısa süre içerisinde, metnin kendilerine verilen bölümü üzerine derinlemesine düşünme fırsatı yakalarlar. Sınıfta uygulaması kolay, ancak etkili bir tekniktir. Bu teknikte öğrenciler okuma yoluyla metne anlam kazandırır, grup arkadaşlarının fikirlerini dinler ve tek bir özetle okuma parçasının belli bir bölümünü analiz ederler. Okuma parçasını okurlar ve tartışır (Hawkins, 2012). Jigsaw öğrenme, parçalardan bütüne giden, başka bir ifade ile tümevarımsal bir tekniktir.

Jigsaw okuma tekniği, ilköğretimden ortaöğretime kadar tüm öğretim kademelerinde kullanılabilir iş birlikli bir öğretim tekniğidir. Öğretim sürecinde kullanılan bu tekniğin, bir takım faydaları vardır. Örneğin, sınıfta ortamında bilgiyi sağlayan tek kişi öğretmen değildir; çünkü bu teknikte pek çok iş öğrenciler tarafından öğrenmeyi etkili hale getirmek için yapılır. Öğrenciler, işin ve başarının sorumluluğunu alırlar ve böylece öğrenciler arasındaki iletişimi güçlendirirler. Jigsaw tekniğinin bir diğer faydası da, öğrenme, öğrenciler arasındaki iletişimle gerçekleşir, öğrenciler öğrenme sürecinde aktif katılımcılardır, öğrenciler arasında etkileşimli becerilerin ve kişisel becerilerinin gelişmesine ya da oluşmasına yardım eder. Bu tekniğin kullanılması, öğrencilerin öğrenmeyi daha kolay bulmasına olanak tanır, bu teknikle çalışmak öğrencileri eğlendirir, diğer öğretim stratejileri ile birleştirilebilir ve hatta her gün

bir kez kullanılsa bile etkili olabilir (Adams, 2013). İş birlikli öğrenmeyi destekleyen bu teknik, uygun seviyelerde tüm öğretim kademelerinde kullanılabilir. Uygulamadaki bu esnekliği, tekniğin kullanılabilirliğini artırmaktadır.

Jigsaw tekniğinin özünde, önce öğrenciler gruplara ayrılır ve her bir öğrenci öğrenme materyalinin tek bir sorumlusu olarak görevlendirilir. Okuma sonrasında, öğrenme materyalinin aynı bölümlerini çalışacak olan öğrenciler, o bölümün uzmanı olmak için aynı konuyu çalışacak öğrencilerle bir araya gelirler, konuyu tartışır, bilgilerini genişletirler ve derinleştirirler. Daha sonra orijinal gruplarına dönerler ve kendi bölümlerini takım arkadaşlarına öğretirler. Son olarak, bütün takım üyeleri, bir bütün olarak öğrenme materyalini ele alırlar. Jigsaw tekniği, okuma ve dinleme aktivitelerini anlamak, diyalog çalışmalarını yapmak için kullanılabilir ve uygun öğrenme görevlerinde kullanılabilir. Bu teknik, öğrencilerin üstbilişsel farkındalıklarının gelişmesine ve küçük bir grup içerisinde öğrencilerin öğretme faaliyeti gerçekleştirerek içeriği bir bütün olarak öğrenmelerine olanak tanır (Meng, 2010). Tekniğin uygulamadaki kolaylığı öğrenme sürecinin daha etkili ve nitelikli geçmesine olanak tanır.

Jigsaw tekniği, bir iş birlikli öğretilme türüdür ve öğrencilerin maksimum başarıya ulaşabilmeleri için bir konu alanında birbirlerine yardım ederek cesaretlenmelerini sağlar. Farklı öğrenme becerilerine sahip küçük grup üyeleri olarak öğrenciler, birlikte öğrenme sürecine dahil olurlar. Gruplar öğrenme görevini tamamlarken, her bir grup üyesi birlikte çalışmak zorundadır ve öğrenme materyalinin anlaşılması için birbirlerine yardım etmek zorundadır. İş birliği içerisinde öğrenmede, grup içerisindeki bir üye kendi görevinin tamamlamazsa öğrenme tamamlanmış kabul edilmez (Nurbianta, 2018). Bu iş birlikli öğrenme tekniği, sınıf içerisinde öğrenciler arasındaki gerginlikleri tartışmaları ya da anlaşmazlıkları azaltır, daha iyi öğrenmeyi artırır, öğrencilerin motivasyonunu geliştirir ve öğrenme deneyimlerine eğlence katar.

Bir takım avantajlara sahip olmanın yanı sıra, bu tekniği kullanmanın bir takım sınırlılıkları da vardır. En yaygın problemlerden birisi de, baskın karakterli öğrencilerdir. Bu problemi azaltmak için, her bir jigsaw grubu atanmış bir lider olarak kabul görmelidir. Öğrencilere eğer sorular sorulmadan ya da yorum yapılmadan önce kendi öğrenme materyallerini sunmalarına izin verilirse, grubun çok daha etkili olacağını öğrenciler fark ederler. Böylece, baskın karakterli öğrenci problemi azaltılmış olur. Bir diğer problem ise, grup içerisindeki yavaş öğrencilerdir. Gruptaki her bir öğrencinin kendi öğrenme materyalini mümkün olduğunda en iyi bir şekilde ifade etmesi gerekir; çünkü yavaş çalışma becerisine sahip öğrencilerin kendi gruplarına anlatamamaları önemli bir sorundur. Bu problemi ortadan kaldırmak için, jigsaw tekniği “uzman” gruplara güvenir. Öğrenciler diğer gruplardaki başka öğrencilerle çalışırlar ve öğrenme materyalinin aynı parçası üzerine odaklanırlar. Bu uzman gruplarda öğrencilere kendi öğrenme materyallerini tartışma fırsatı sunulur böylece de kendi gruplarına dönmeden pratik yapmış olurlar. Ayrıca uzman gruplardaki diğer arkadaşları gerekli yerlerde müdahale ederek onun uzmanlaşmasına katkı sağlarlar (Adams, 2013). Uygulama esnasında kullanılabilecek bu yöntemlerle tekniğin sınırlılıkları ortadan kaldırılabilir.

Jigsaw tekniği, iş birlikli öğrenme stili içerisinde bir öğrenme materyalinin öğrenilmesi için etkili bir yoldur. Bu teknik, bir akademik etkinlik içerisinde her bir grup üyesinin görev almasını sağlayarak, öğrencilerin dinleme becerisini, bir etkinliğe katılma ve empati kurma becerilerini geliştirir. Grup üyeleri, bir öğrenme hedefini gerçekleştirmek için takım olarak çalışırlar ve her bir üyenin başarısı bir diğer üyeye bağlıdır. Eğer gruptaki üyeler, bir takım olarak bir arada çalışmazlarsa, hiçbir öğrenci tam olarak başarılı olamaz. Bu iş birlikli

tasarım, sınıf içerisindeki bütün öğrencilerin etkileşimini kolaylaştırır, onların öğrenmelerinde her bir öğrencinin bir diğerine katkı sağlamasına yardımcı olur.

Ancak zaman zaman öğretmenler sınıf ortamında, okuma becerisi öğretim sürecinde, bir takım problemlerle karşılaşır. Bu problemlerden birisi de öğrenme stratejileri ile ilgilidir. Öğretmenler, bir okuma metni ile yapacakları çalışmada düz anlatım yöntemi kullanmayı her zaman etkili bulmazlar. Öğrenme ortamında farklı okuma stratejilerin kullanılması, öğrencilerin okuma sürecinde karşılaşacakları problemlerin çözümüne katkı sağlayacaktır. Örneğin; Hoerunnisa ve Suherdi (2017), bir İngilizce öğretmeni ve 30 yedinci sınıf öğrencisinin katılımı ile gerçekleştirdikleri çalışmada, okuduğunu anlama çalışmalarını öğretmek için jigsaw tekniğinin etkili bir şekilde kullanılabileceği sonucuna ulaşmışlardır. Jigsaw etkinliklerinin kullanıldığı sınıf ortamında, öğrencilerin ellerindeki okuma metni parçalarını tartışmak için oldukça hevesli olduklarını gözlemlemişlerdir. Buna ek olarak, çalışmada öğrencilerin çoğu jigsaw etkinliği ile okuma metinlerini öğrenmeye karşı olan ilgilerinin arttığını ifade etmiştir. Araştırma sonucu, okuma becerisinde jigsaw tekniğinin kullanıldığı öğrenme ortamlarında, öğrencilerin daha aktif olduklarını göstermektedir. Yine Astone ve Berimani (2014); Arslan (2012); Qian (2012); Saker (2015); Şahin (2013) tarafından yapılan çalışmalar sınıf ortamında kullanılan jigsaw tekniğinin, okuma becerisinin gelişimine katkı sağladığını göstermektedir. Dolayısıyla, bu tekniğin öğrencilere öğretilmesi ya da öğrenme ortamlarında kullanılması, İngilizce okuma ve okuduğunu anlama becerilerinin gelişiminde farklı bir bakış açısı sunar. Öğrencileri, öğrenmeye motive ederek, İngilizce okuma becerisinde öğrenci performanslarının artmasına katkı sağlar. İletişim becerilerinde, öğrenci performansının gelişimine yardımcı olur. İletişim becerilerini ve İngilizce okuduğunu anlamayı öğretmede, jigsaw stratejisini kullanmanın önemini farkındalığını artırarak, öğrenme ortamına katkı sağlar. Dil öğretmenlerinin, İngilizce okuma becerisi ve iletişim becerisi arasında yeni bir bağ kurmasını sağlar. Bu gerekçelerle, bu çalışmada, bütün öğrenciler arasında iş birlikli öğrenme becerilerinin ve takım çalışmasının gücünden faydalanarak, öğrencilerin İngilizce okuma becerilerinde karşılaştığı sorunların ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca, İngilizce okuduğunu anlama becerisinin geliştirilmesinde, Jigsaw stratejisinin etkililiği ortaya koyularak, öğrencilerin İngilizce okuma becerisine karşı olan motivasyonlarının artırılması ve iş birlikli bir yolla öğrenmelerinin paylaşılması hedeflenmektedir. Bu bağlamda çalışmada aşağıda belirtilen araştırma sorularının cevabı aranacaktır:

- 1-İngilizce okuma becerisi etkinliklerinde Jigsaw tekniği kullanmanın olumlu katkıları nelerdir?
- 2-İngilizce okuma becerisi etkinliklerinde Jigsaw tekniği kullanmanın olumsuz yönleri nelerdir?
- 3-Jigsaw tekniğinin İngilizce okuma becerisinin gelişimine katkısı nasıldır?

Yöntem

Model

Araştırma, nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan eylem araştırması yöntemiyle ele alınmıştır. Eylem araştırmaları, eğitim çalışanlarının kendi okullarını, sınıflarını, eğitimsel çalışmalarını ve girişimlerini geliştirilmesini ve uygulamasını, bu uygulamaların etkililiğinin değerlendirilmesini eleştirel olarak ele almaktadır. Böylece eğitimsel sorunların ele

alınmasında farklı bir bakış açısı sunmaktadır (Ocak & Akkaş Baysal, 2019). Bu araştırmada İngilizce öğrenme sürecinde okuma becerisinin gelişiminde sorun yaşayan öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmek amacıyla jigsaw tekniği ile bir takım dil etkinliklerinin öğretilmesine yer verecektir. Dolayısıyla bu uygulamalarda eylem araştırması kullanılarak öğrencilerin okuma becerilerinin gelişimine katkı sağlamak hedeflenmektedir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, derinlemesine araştırma yapabilmek ve araştırma problemine uygun olarak veri açısından zengin durumlara ulaşılabilmesi için seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmada, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Afyonkarahisar il merkezindeki bir lisede, 9-A sınıfında öğrenimlerine devam eden 16 kadın ve 17 erkek olmak üzere toplam 34 öğrenci yer almıştır. Araştırmacı-uygulayıcı, bu okulda görev yaptığı için ve bu sınıftaki öğrencilerin İngilizce okuma becerisinde problem yaşadığını tespit ettiği için araştırma bu okulda gerçekleştirilmiştir. Eylem araştırmasına dahil olan öğrencilerin özelliklerine aşağıda yer verilmiştir:

1-Öğrenciler, Afyonkarahisar il merkezinde yer alan bir Anadolu Lisesinde öğrenimlerine devam etmektedirler.

2-Öğrenciler, bu okula adrese dayalı yerleştirme sistemi ile yerleştiğinden belirli bir puan aralığında değildirler. Ancak, 1. eğitim-öğretim döneminin başında yapılan İngilizce seviye belirleme sınavı sonuçları, öğrencilerin İngilizce akademik başarı düzeylerinin birbirlerine oldukça yakın olduğunu ve sınıfın bu anlamda homojen bir dağılıma sahip olduğunu göstermektedir.

3-Öğrencilerin, özellikle İngilizce okuma metinlerini anlamakta ve okuma etkinliklerini gerçekleştirmede güçlük yaşadıkları dikkati çekmektedir.

4-Okul dışında, İngilizce konusunda herhangi bir kurstan destek alan öğrenci yoktur.

Veri Toplama Araçları

Araştırma nitel araştırma olarak desenlendiği için veri toplama sürecinde nitel veri toplama araçları kullanılmıştır. Merriam'a (2009) göre, nitel araştırmalarda veri toplama ya da veri analizi için belirli bir metot kullanılmak zorunda değildir. Gözlemden görüşmeye çeşitli veri toplama araçlarından biri ya da birkaçı kullanılabilir. Bu araştırmanın veri toplama süreci, iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya ilişkin ilk veriler, eylem planlarının uygulanması sürecinde toplanmıştır. Bu süreçte veri toplama aracı olarak gözlem formu ve araştırmacı günlükleri kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan gözlem formları araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Gözlem formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde dört alt başlık (kazanım, içerik, öğrenme-öğretme ortamı, ölçme-değerlendirme) ve bu başlıklar altında "evet/hayır" soruları yer almaktadır. Bu sorular uygulamanın kazanımları, içeriği, öğrenme ortamı ve değerlendirme basamakları ile ilgilidir. Araştırmada gözlemler, uygulamanın yapıldığı okulda görev yapan bir başka İngilizce öğretmeni tarafından yapılmıştır. Bu öğretmene, uygulama öncesinde eylem araştırması ve yapılandırılmış gözlem formu hakkında bilgi verilmiştir. Gözlemci, uygulamanın yapıldığı tüm derslerde sınıfın en arka sırasında oturarak derslere katılmıştır. İkinci bölümünde ise, yapılan gözleme ve gözlem formu değerlendirmelerine ilişkin 4 açık uçlu soru yer almıştır. Gözlemcinin bu soruları yazılı olarak cevaplandırması istenmiştir.

Yine araştırmanın birinci veri toplama basamağında, yapılandırılmış araştırmacı-uygulayıcı günlüğü kullanılmıştır. Günlükte, uygulamadaki güçlü ve zayıf yönler ile fırsat ve tehditlerin yazılabileceği bölümler yer almaktadır. Araştırmacının, uygulama sürecinde karşılaştığı uygulamanın güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri yazması beklenmektedir. Araştırmacı aynı zamanda uygulayıcı olduğu için “araştırmacı-uygulayıcı günlüğü” kullanılmıştır. Araştırmacı-uygulayıcı da İngilizce öğretmenidir.

Araştırmaya ilişkin ikinci veri toplama basamağı ise, görüşmelerin gerçekleştirilmesidir. Bu aşamada ise, veriler yarı yapılandırılmış görüşme formları ile toplanmıştır. Yin’e (2003) göre, görüşme soruları görüşme yapılan kişiyle gerçekleştirilen diyalogu yönlendirir, durum hakkındaki görüşlerini ve deneyimlerini açıkça ifade etme fırsatı sunar. Bu sebeple, eylem araştırmalarının uygulanması sonrasında görüşme formlarından yararlanılmıştır.

Görüşme formun oluşturulmasında, öncelikle ilgili alan taranmış, araştırmaya temel oluşturacak kavramlar ve bu kavramların yer alacağı temalar belirlenmiştir. Daha sonra ilgili temalara derinlemesine veri sağlayacak alt temalar belirlenmiş, bu alt temalara ilişkin açık uçlu ve çok miktarda soru oluşturulmuştur. Formda yer alan tema ve alt temaların sorular ile ilişkisini incelemek, başka bir ifade ile kapsam geçerliğini ve yapı geçerliğini sağlamak için Afyon Kocatepe Üniversitesi’nden bir alan uzmanı ve bir doktora öğrencisi tarafından gerekli incelemeler yapılarak görüşme formuna son hali verilmiştir. Uzmanlar görüşme formunun bu çalışma çerçevesinde kullanılabilir olduğunu belirtmişlerdir. Görüşme formunda, “Jigsaw tekniğinin olumlu tarafları, Jigsaw tekniğinin olumsuz tarafları ve Jigsaw tekniği ile okuma becerisinin geliştirilmesi” temaları yer almıştır. “Jigsaw tekniğinin olumlu tarafları” teması altında “iş birliği içinde çalışma, motivasyonu artırma, zamanı etkili kullanma ve sorumluluk alma” alt temaları ve bunlarla ilgili dört soru yer almaktadır. Görüşme formunun ikinci teması olan, “Jigsaw tekniğinin olumsuz tarafları” teması altında “vakit kaybetme ve grup içerisinde çalışmama” alt temaları yer almaktadır. Bu temaya ilişkin iki soru yer almıştır. Görüşme formunun üçüncü teması ise “Jigsaw tekniği ile okuma becerisinin geliştirilmesidir”. Bu tema altında “okuma becerisine karşı olumlu tutum geliştirme, okuma parçasını anlamlı bölümlere ayırarak okuma, bilinmeyen kelimelerin anlamlarını metinden çıkarma” alt temaları ve bu temalara ilişkin üç soru yer almıştır. Bu tema içerisinde yer alan “parçadan bütüne giderek okuma parçasını anlama” alt teması görüşme verilerinin kodlanması sırasında, frekans yoğunluğundan dolayı alt tema olarak eklenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada, görüşmelerden elde edilen veriler öncelikle görüşme öncesinde belirlenen tema ve alt temalara uygun olarak kodlanarak betimsel analiz yapılmıştır. Bununla birlikte, verilerin incelenmesi sırasında ortaya çıkan yeni temalara uygun kodlamaların yapılması suretiyle de içerik analizi yapılmıştır. Dolayısıyla, araştırmada hem betimsel hem de içerik analizi kullanılarak veriler karma bir yöntemle analiz edilmiştir. Nitel araştırmalarda veri analizi olguları; tanımlama, sınıflandırma ve kavramların birbirleriyle nasıl ilişkili olduklarını betimleme süreçlerini kapsar (Maxwell, 2013). Bu gerekçeyle, araştırma sürecinde elde edilen ham veriler, öncelikle sınıflandırılmış ve birbiri ile ilişkili olan veriler ortak alt temalar altında kodlanmıştır. Kodlama, verinin çeşitli yönlerini belirleyerek, küçük parçalar halinde işaretlemek veya etiketlemektir (Miles ve Huberman, 2016). Dolayısıyla, araştırma sürecinde elde edilen ham veriler, belirlenen temaların altına kodlanarak verilerin analizi yapılmıştır.

Araştırmacı-uygulayıcı günlüğü ve gözlemlerden elde edilen veriler ise, doğrudan alıntılar yapılarak araştırmada yer almıştır. Nitel araştırmalarda, doğrudan alıntılar yapma, incelenen konunun derinlemesine keşfedilmesini sağlayacağından, sosyal olayların anlaşılmasına katkı sunmaktadır. Elde edilen verilerin, doğrudan aktarılması uygulayıcılara deneyim ve bakış açısı kazandırır. Elde edilen verilerin, özgün şekline mümkün olduğunca bağlı kalınarak ve gerektiğinde katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntı yapılarak betimsel bir yaklaşımla sunulması çalışmanın güvenilirliğini artırmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu sebeple araştırmacı-uygulayıcı günlükleri ile gözlemler doğrudan alıntılar yapılarak analiz edilmiştir.

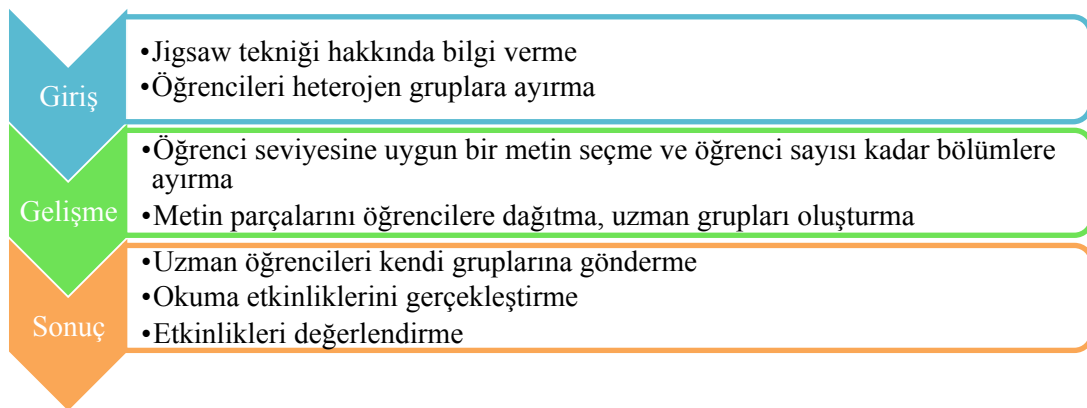
Geçerlik ve Güvenirlik

Krefting (1991), nicel araştırmalarda kullanılan geçerlik ve güvenirlik ifadelerinin yerine nitel araştırmalarda inanırılık, sonuçların doğruluğu ve araştırmacının yetkinliği gibi ifadelerin yer almasının çok daha doğru olacağını ifade etmiştir. Benzer şekilde, Guba ve Lincoln (1982) nitel araştırmalarda inandırıcılık, güvenilebilirlik, onaylanabilirlik ve aktarılabilirlik gibi ifadelerin yer alması gerektiğini belirtmiştir. Bir araştırmacının bulgularının doğruluğunu kontrol etmek için bu stratejilerin bir ya da daha fazlasının belirtilmesi uygun görülmektedir (Creswell, 2003). Nitel araştırmalarda toplanan verilerin güvenilirliğini sağlamak için, kullanılabilir yöntemlerden birisi de çeşitlemedir (triangulation) (Patton, 1987). Çeşitleme iki ya da daha fazla veri toplama yönteminin, iki ya da daha fazla veri kaynağının sonuçlarının karşılaştırılmasıdır. Böylece yöntemlerden birinin zayıf yönleri diğer yöntemin güçlü yönleriyle telafi edilebilir (Mays ve Pope, 2000). Bu çalışmada ise, eylem araştırması uygulama sürecinde ve sonrasında veri toplama araçlarında çeşitliliğe gidilerek çalışmanın güvenilirliği sağlanmıştır.

Uygulama

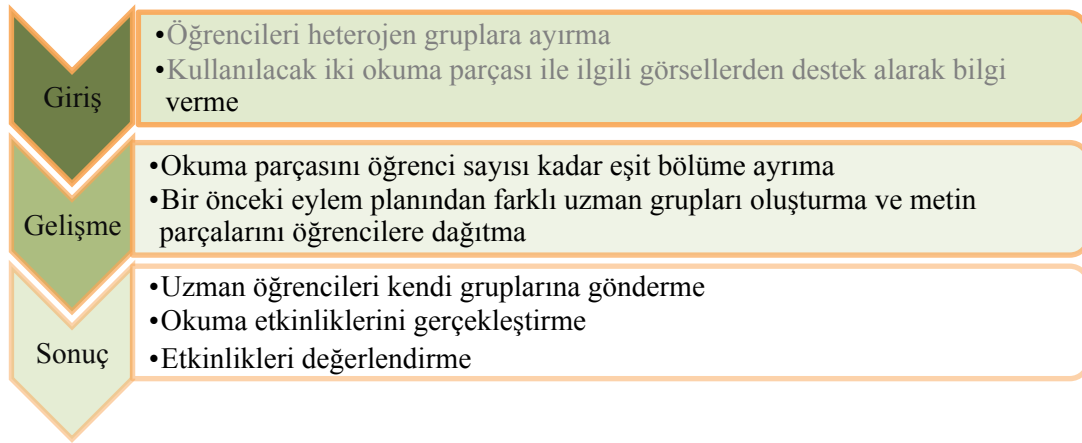
Araştırma kapsamında öğrencilerle, “jigsaw reading (ayrılıp birleşme)” alıştırmalarının yer aldığı, toplam altı farklı etkinlik iki haftada gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı, çalışmada aynı zamanda uygulayıcı İngilizce öğretmeni olarak yer almaktadır. Uygulayıcı, kendi dersinde tespit ettiği problemleri araştırmacı olarak ele almakta ve problemleri ortadan kaldırmayı hedeflemektedir. Öğrencilerin, çeşitli İngilizce okuma parçalarını ve bu parçalara ait soruları, bu teknik ile tamamlamaları beklenmiştir. Etkinliklerin tamamlanması sürecinde 3 farklı eylem planı tasarlanmıştır. Aşağıda 1. eylem planına yer verilmiştir:

Şekil 1. Birinci Eylem Planı



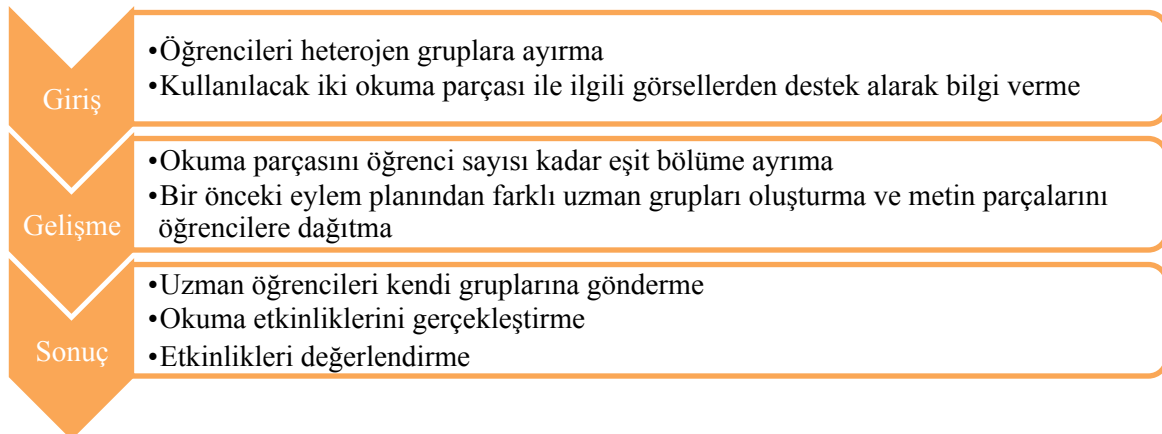
Birinci eylem planının sonunda, öğrencilerin özellikle İngilizce okuma parçalarına yaklaşımlarının olumlu anlamda değiştiği, motivasyonlarının arttığı görülmüştür. Ancak, öğrencilerin, iş birliği içerisinde bu tekniği kullanarak, okuma parçasını anlama ve parça ile ilgili etkinlikleri yapma sürecinde birbirlerinin hızına yetişememe, sözlük kullanma ile fazla vakit kaybetme gibi bir takım aksaklıkların ortaya çıktığı gözlemlenmiştir. Hem bu gerekçeler hem de Jigsaw tekniğinin alışkanlık haline dönüşerek öğrencilerin çok daha dahil olabilecekleri bir süreç haline getirmelerini sağlamak amacıyla, 2. eylem planı gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin, ilk etkinlikte çok vakit kaybetmeleri ve birbirlerinin hızlarına yetişememeleri nedeniyle 2. eylem planı tasarlanmıştır:

Şekil 2. İkinci Eylem Planı



İkinci eylem planı, iki ders saati sürecinde gerçekleştirilmiştir. İkinci eylem planında, günlük düzeyleri aynı, biri uzun diğeri daha kısa iki farklı okuma parçası kullanılmıştır. Önce kısa okuma parçası kullanılmış, daha sonra uzun okuma parçası bölümlere ayrılarak uzman gruplara verilmiştir. Öğrencilerin, kısa okuma parçasında sözlük kullanmadıkları görülmüş, ancak uzun okuma parçasında kendilerine verilen bölümleri detaylı incelemeyen doğrudan sözlüklerine yönelmişlerdir. Bu durum, öğrencilerin yine vakit kaybetmesine neden olmuştur. Bu aşamanın sonunda, öğrencilere kendilerine verilen bölümlere sözlüğe bakmadan önce, okuma parçasına bir bütün olarak hızla göz atmaları istenmiştir. Öğrencilerin burada karşılaştıkları sorunların üstesinden gelebilmeleri ve süreci daha hızlı tamamlamalarını sağlamak için 3. eylem planı tasarlanmıştır. Öğrencilerin jigsaw tekniğini kullanarak, okuma parçalarını hızlı bir şekilde analiz etmelerini sağlamak için 3. eylem planı gerçekleştirilmiştir:

Şekil 3. Üçüncü Eylem Planı

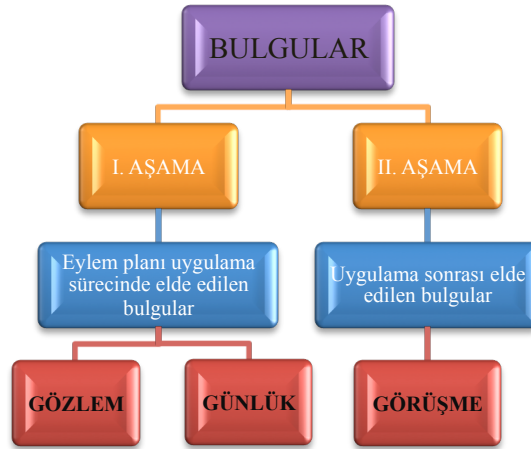


3. Eylem planı da iki ders saatinde gerçekleştirilmiştir. Bu eylem planında, ikisi de eşit uzunlukta ve güçlükte olan okuma parçaları kullanılmıştır. Öğrencilere, bu uygulamada bölümlere ayrılan okuma parçası için belirli bir süre de verilmiştir. Öğrenciler, kendilerine verilen sürede, uzman gruplarda tartışmaları yaparak kendi gruplarına dönmüşlerdir. Metinler uzun olsa da, öğrenciler gerekli olmadıkça sözlük kullanmamışlardır. Bilemedikleri kelimeleri, grup içinde tartışıp metinden çıkarım yapmaya çalışmışlardır. Grupların tamamı kendilerine verilen sürede okuma parçasını analiz etmişler ve anlamışlardır. Öğrenciler, belirli bir sürede iş birliği içerisinde etkinliği tamamlamışlardır.

Bulgular

Araştırma bulguları, veri toplama süreci iki aşamalı gerçekleştiğinden, iki aşamalı olarak ele alınmıştır. Birinci aşamada, eylem planı uygulama sürecinde sınıfta yer alan bir gözlemcinin notları ile araştırmacı-uygulayıcı günlüğünden örnek ifadeler yer verilmiştir. İkinci aşamada ise, uygulama sonrasında öğrencilerle yapılan görüşmelerin frekans tablosuna ve görüşmelerden örnek ifadeler yer verilmiştir.

Şekil 4. Bulguların Sunumu



Araştırmanın birinci alt problemi olan ‘İngilizce okuma becerisi etkinliklerinde Jigsaw tekniği kullanmanın olumlu katkıları nelerdir?’ sorusuna ilişkin gözlem, günlük ve görüşmelerden elde edilen örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

Gözlem:

‘Öğrenciler bu teknikle ilk kez karşılaştıklarını öğretmene ifade etmişlerdir. Öğretmen bu tekniğin nasıl bir teknik olduğunu ve ne amaçla kullanıldığını detaylı bir şekilde açıklamıştır. Öğrencilere açıklamalar sonrasında bir okuma parçası verilmiştir. Gruplar oluşturulmuştur ancak öğrenciler grup etkinliğine başlayana kadar ne yapacaklarını tam anlamamışlardır. Etkinlik başladıktan sonra öğretmen sürekli olarak grupları dolaşmış ve onlara rehberlik etmiştir. Öğrencilerin motivasyonunun oldukça yüksek olduğu görülmüştür.’(01/10/2019)

Araştırmacı-uygulayıcı Günlüğü:

‘Öğrenciler bu teknikle ilk kez karşılaştıklarında öncelikle anlamakta güçlük çektiler. Ancak ilk uygulamanın sonunda nasıl yapılacağını uygulamalı olarak gördüler ve nasıl uygulanacağını anladılar. Bu teknik sayesinde ilk olarak öğrencilerin uzun okuma parçalarına karşı taşıdıkları anlayamama kaygısı ortadan kalkmış oldu. Parçayı anlamlı bölümlere ayırıp bir araya getirerek nasıl daha kısa sürede anlayabileceklerini gördüler. Öğrenciler anlamlı parçalara böldükleri yerlerden metinle ilgili soruların cevaplarına da kısa sürede ulaştılar. İş birliği içerisinde çalışmanın tadına vararak birbirlerinin öğrenmelerine katkı sağladılar. Her bir üyenin uzman olma şansını yakalamış olması özgüvenlerini ve öz yeterliklerini olumlu anlamda etkiledi ve onların gelişimlerine katkı sağladı’(01/10/2019)

Eylem planı uygulama esnasında ele alınan gözlem notlarından ve araştırmacı- uygulayıcı günlüklerinden elde edilen veriler öğrencilerin ilk kez bu teknikle karşılaştıklarını göstermektedir. Eylem planının uygulanmasından sonra yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin frekans tablosuna (Tablo 1) ise aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1. Jigsaw Tekniğinin Olumlu Taraflarına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Tema	Alt Tema	f
Jigsaw Tekniğinin Olumlu Tarafları	İş birliği içinde çalışma	30
	Motivasyonu artırma	31
	Zamanı etkili kullanma	28
	Sorumluluk alma	27

Öğrenci Görüşleri:

‘Öğretmenimiz ilk kez bu teknikten bahsettiğinde açıkçası nasıl yapacağımızı çok anlamamıştık. Ama ilk uygulamadan sonra nasıl yapılacağını daha iyi anladık. Herkes kendine verilen bölüme odaklandığı için o bölümü çok iyi biliyor ve diğerlerine anlatınca da daha da pekiyor. Böylece de okuma parçası ile ilgili soruların cevaplarını bulmak ta çok kolay oluyor. Her zaman grupta yapamasam da bu tekniği kendime göre uyarlayıp kullanacağım. Okuma parçasını belirli bölümlere ayırıp öncelikle o bölümlere odaklanacağım.’ (Ö12)

Eylem planının uygulanmasından sonra yapılan görüşmelerde Tablo 1’e göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun jigsaw tekniği ile ilgili olarak onları iş birliği içerisinde çalışmaya yönelendirdiğini, bu yüzden de motivasyonlarının arttığını ifade ettikleri görülmüştür. Jigsaw tekniğini aktif bir şekilde kullanan öğrenciler normalde okuma parçalarını anlamak için çok zaman harcadıklarını ancak bu teknikle birlikte kısa sürede hemde parçanın tamamını anladıklarını belirtmişlerdir. Yine öğrencilerle yapılan görüşmeler sonrasında, öğrenciler normalde sınıfta grup çalışmalarında görev dağılımı yaparken herkesin eşit görev almadığını, bazılarının çok daha fazla görev alırken bir kısmının hiç görev almadığını söylemiştir. Ancak bu teknik uygulanırken herkese eşit görev verildiğini ve herkesin sorumluluk almak zorunda olduğunu ifade ettikleri görülmüştür.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan ‘2-İngilizce okuma becerisi etkinliklerinde Jigsaw tekniği kullanmanın olumsuz yönleri nelerdir?’ sorusuna ilişkin gözlem, günlük ve görüşmelerden elde edilen örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

Gözlem:

‘Öğretmen bu eylem planında öğrencileri gruplara ayırdıktan ve kendilerine metin parçasını verdikten sonra, öğrenciler doğrudan uzman gruplarına yönelmişlerdir. Öğrenciler vakit kaybetmeden okuma parçasını analiz etmeye başlamışlardır. Ancak kendilerine verilen ikinci metni okumadan önce doğrudan sözlük arayışına girmişler bu durum etkinliğin geç tamamlanmasına, öğrencilerin kendi gruplarına kısmen daha geç dönmelerine sebep olmuştur.’ (08/10/2019)

Araştırmacı-uygulayıcı Günlüğü:

‘Jigsaw tekniği kullanarak yaptığım etkinliklerde herhangi bir olumsuzlukla karşılaşmadım ancak sınıf kalabalık olduğu için metinleri daha fazla parçalara bölmek gerekti. Bu durum metnin anlaşılmasını ve tekniğin öğretilmesini kolaylaştırdı. Ancak metni çok parçaya bölmek metinle ilgili alıştırmaların yapılmasında öğrencilerin dikkatinin odaklanmasını kısmen zorlaştırdı.’ (08/10/2019).

Eylem planı uygulanması esnasında yapılan gözlem ile araştırmacı-uygulayıcı günlüğü öğrencilerin kısa sürede jigsaw etkinliklerine alıştıklarını göstermektedir. Eylem planının uygulanmasından sonra yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin frekans tablosuna (Tablo 2) ise aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 2. *Jigsaw Tekniğinin Olumsuz Taraflarına İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Tema	Alt Tema	f
Jigsaw Tekniğinin Olumsuz Tarafları	Vakit Kaybetme	6
	Grup içerisinde çalışmama	4

Öğrenci Görüşleri:

‘İlk başta bu tekniği anlamakta güçlük çektim zor gibi geldi ama sonra ilk etkinliği yapınca nasıl yapacağımı anladım bence zor değil ve olumsuz bir tarafını göremedim. Ama sınıf daha az kalabalık olsa daha iyi olurdu’ (Ö3)

Eylem planı uygulama sonrasında yapılan görüşmelerde öğrencilere jigsaw tekniği ile ilgili olarak olumsuz gördükleri şeylerin neler olduğu sorulmuştur (Tablo 2). Öğrencilerde çok azı olumsuz yanlarının olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerden bazıları jigsaw tekniğinin vakit

kaybına neden olduğunu ifade ettikleri görülmüştür. Yine öğrencilerden birkaç (f;4) grup içerisinde çalışmadıklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan ‘3-Jigsaw tekniğinin İngilizce okuma becerisinin gelişimine katkısı nasıldır?’ sorusuna ilişkin gözlem, günlük ve görüşmelerden elde edilen örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

Gözlem:

‘Öğrenciler gruplara ayrılmış ve öğrencilere uygun metin parçaları verilmiştir. Öğrenciler vakit kaybetmeden uzman gruplarına giderek ellerinde bulunan metin parçalarını tartışmışlardır. Öğretmen grupların arasında dolaşarak rehberlik etmeye devam etmiştir. Öğrencilerin doğrudan sözlüğe odaklanmak yerine arkadaşlarından yardım almaya çalıştıkları ve metinden çıkarım yapmaya çalıştıkları görülmüştür. Süre bitimini öğretmen hatırlattığında öğrenciler derhal kendi gruplarına dönerek metni analiz etmeye çalışmışlardır.’(08/10/2019)

Araştırmacı-uygulayıcı Günlüğü:

‘Jigsaw tekniği öğrencilerin özellikle uzun okuma metinleri ile nasıl mücadele edeceklerini öğretti. Öğrenciler eşit bir şekilde paylaştıkları iş yükü sayesinde uzun, karmaşık ve anlaşılması zor metinleri kolaylıkla anlamışlar ve analiz etmişlerdir. Ayrıca, öğrenciler, İngilizce okuma becerilerini geliştirme konusunda öğretmene olan bağımlılıklarından kurtulmuşlardır.’(08/10/2019)

Eylem planlarının uygulanması esnasında yapılan gözlem ve araştırmacı uygulayıcı günlüğü öğrencilerin bu tekniğe alıştıklarını, sorumluluk almaktan çekinmediklerini, metinleri analiz etmenin yolunu öğrendiklerini göstermektedir. Eylem planlarının uygulanmasından sonra ise öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen verilere ilişkin frekanslar Tablo 3’te verilmiştir:

Tablo 3. Jigsaw Tekniğinin İngilizce Okuma Becerisine Katkısına İlişkin Öğrenci Görüşleri

TEMA	ALT TEMA	f
Jigsaw Tekniği ile Okuma Becerisinin Gelişmesi	Okuma becerisine karşı olumlu tutum geliştirme	30
	Okuma parçasını anlamlı bölümlere ayırarak okuma	28
	Bilinmeyen kelimelerin anlamlarını metinden çıkarma	22
	Parçadan bütüne giderek okuma parçasını anlama	25

Öğrenci Görüşleri:

‘Bu tekniği öğrendikten sonra öğretmenimizin verdiği hiçbir okuma parçasında zorlanmadım. Hatta ilk kez uzun bir okuma parçasını belli bölümlere ayırarak çok daha iyi anladım. Arkadaşlarımla birlikte çalışmak ayrıca işimi kolaylaştırdı. Onların okuma parçalarını nasıl anlamaya çalıştıklarını da gördüm. Onlardan da bir şeyler öğrendim. Okuma parçası ile ilgili

alıştırmaları öğretmenimiz söylemeden anladım ne yapacağım konusunda zorlanmadım. Kesinlikle okuma becerisini geliştirdi' (Ö5)

Eylem planlarının uygulanmasından sonra öğrencilerle yapılan görüşmelerde öğrencilere jigsaw tekniğinin okuma becerisinin gelişimine nasıl katkı sağladığı sorulmuştur. Öğrencilerin büyük çoğunluğu okuma becerisine karşı taşıdıkları kaygının ortadan kalktığını, uzun metinlerle nasıl mücadele edeceklerini öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca yine öğrencilerin büyük kısmı okuma metninde karşılaştıkları kelimelerin anlamına takılmadıklarını, metinden anlam çıkarmaya çalıştıklarını en son olarak sözlüğe baktıklarını söylemişlerdir.

Sonuç ve Tartışma

İngilizce okuma becerisinde karşılaşılan sorunların, “Jigsaw Tekniğini” kullanarak ele almayı hedefleyen bu çalışmada, üç farklı eylem planı uygulanmıştır. Araştırma kapsamında uygulanan birinci eylem planında, bu tekniğin ne olduğu hakkında çalışma grubuna bilgi verilmiş ve tekniği uygulamak için öğrenciler gruplandırılmıştır. Öğrencilerin seviyesine uygun olarak, verilen okuma etkinlikleri iş birlikli gruplar içinde tamamlanmıştır. Bu eylem planının sonunda, öğrencilerin okuma etkinliklerini kısmen başarı ile tamamladıkları görülmüş ve yine jigsaw tekniğini kullanarak tamamlayabilecekleri farklı okuma etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Etkinliklerin değerlendirilmesinden sonra öğrencilerin bu teknik ile okuma becerilerindeki değişimler gözlemlenmiş, bu tekniği kullanmalarını daha etkin hale getirmek için üçüncü ve son eylem planı uygulanmıştır. Gerçekleştirilen üç eylem planının sonunda, araştırmada yer alan çalışma grubunun büyük ölçüde okuma becerisine karşı olumlu tutum geliştirdikleri görülmüştür. Ayrıca, öğrenciler okuma metnini daha kolay anlamak için kısa sürede iş birlikli gruplarda yer almış, görev dağılımı yapmış ve etkinliği tamamlamışlardır. Bu çalışma, onları kısa sürede sonuca ulaştırmıştır. Yunan felsefeci Sokrates, öğrencilerine ilk olarak sorgulama yoluyla konuyu keşfedebilecekleri diyaloglar kurmayı öğretmiştir. Öğrenciler aktif öğrenenlerdir ve bilgi parçalarını pasif bir şekilde almaya karşıdır. Öğrencilerden beklenen, keşfetmeleri, bağlantılar kurmaları ve yeni anlamlar oluşturmalarıdır. Öğrencilerini, iş birliği içerisinde öğrenmeye cesaretlendirmiştir. Bir diğer filozof Seneca ise, iş birlikli öğrenmenin önemine vurgu yaparak “eğer birisi birine öğretirse iki kez öğrenir” ifadesinde bulunmuş ve grup içerisinde çalışmanın önemine vurgu yapmıştır (Johnson, Johnson ve Smith, 1998).

İş birlikli öğrenme, eğitimsel bir amacı başarmak için dört ya da altı öğrencinin küçük gruplar oluşturarak bir araya geldiği bir metottur. Bu metotta öğrenciler eşit derecede sorumluluk alırlar, ödülleri, başarıyı ya da başarısızlığı paylaşırlar. Başarı ya da başarısızlık bireysel çabanın iş birliği ile olan bağlantısıdır. İş birlikli öğrenme gücünü içsel bağımsızlık, etkileşim ve sorumluluktan alır (Johnson ve Johnson, 1985; Slavin, 1989). Jigsaw metodu ise, iş birlikli öğrenme stratejisinin bir tekniğidir. Bu metot öğrencilere aktif katılım, öz-saygı ve odaklanmış dikkat aralığı sunar (Kordaki ve Siempos, 2010). Jigsaw tekniği, öğrencilerin aktif bir şekilde derse katılmalarına fırsat tanıyan bir ortam oluşturur ve bireylerin kendi öğrenme sorumluluklarını almasına katkı sağlar (Hedeen, 2013). Jigsaw tekniği, bireyleri birbirlerine bağımlı hale getirerek, işbirliğinin desteklenmesi için tasarlanmıştır. Bu teknikte her bir öğrenci geniş bir konunun bir parçasını öğrenmek ve arkadaşlarına öğretmek için görevlendirilir. Ancak her bir öğrenci ana konuyu öğrenmesi için diğer grup üyelerine

bağımlıdır (Carroll, 1986). Kısacası, Jigsaw tekniği, öğrencilerin belli bir hedefe ulaşmak için kendi akranlarıyla işbirliği yapması gereken bir grup öğrenme deneyimidir.

Bu çalışmada da, Afyonkarahisar il merkezinde yer alan bir orta öğretim kurumunda İngilizce derslerinde karşılaşılan okuma becerisi ile ilgili problemleri çözmek için, jigsaw tekniğinden faydalanılmıştır. Araştırma, nitel araştıma yöntemlerinden eylem araştırması yöntemi ile desenlenmiştir. Araştırma sürecinde içerisinde jigsaw okuma etkinliklerinin yer aldığı üç eylem planı uygulanmıştır. Eylem planlarının uygulanması sürecinde, araştırmacı-uygulayıcı günlükleri ve gözlemler ile veriler toplanmıştır. Eylem planlarının sona ermesinden sonra ise, öğrencilerin jigsaw etkinlikleri ile okuma becerisine karşı olan tutumlarını görmek, okuma becerisindeki başarı değişimlerine ilişkin görüşlerini ortaya koymak adına görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sürecinde, çeşitli veri toplama araçları ile toplanan veriler, jigsaw tekniğinin İngilizce okuma becerisinin gelişimine katkı sağladığını göstermektedir. Bu teknik vasıtasıyla, öğrencilerin İngilizce okuma parçalarına karşı olan tutumlarında olumlu anlamda değişimler olmuştur. Öğrenciler, daha önce bir arada çalışmadıkları akranları ile grup çalışması içerisinde etkileşimde bulunma şansını yakalamışlar ve sosyalleşmişlerdir. Aynı zamanda, bu çalışma ile sınıf içerisinde öğretmenin rolünde değiştiği, geleneksel yöntemlerden uzaklaştığı görülmektedir. Öğrenciler, İngilizce okuma metinlerinin daha kolay nasıl öğrenilebileceği ile ilgili, yeni bir yöntem öğrenmişlerdir. Bu durum, onların dil öğrenme süreçlerine, çeşitli dil öğrenme stratejilerini dahil etmelerine olanak tanıyarak, dil öğrenme sürecini daha etkili, verimli ve eğlenceli hale getirebilir. Öğrenciler, İngilizce okuma metinlerinin anlaşılmasında, tek kaynağın öğretmen olmadığını farketmişler, kendi kullanacakları yöntemlerle ya da iş birliği içerisinde okuma becerilerini geliştirebileceklerini farketmişlerdir. Öğrenciler eylem planlarının içerisinde yer alan jigsaw etkinliklerinde aktif bir şekilde yer almışlardır.

Purba (2018) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, jigsaw iş birlikli öğrenme tekniği yoluyla, öğrencilerin öyküleyici bir metni kavramalarını geliştirmek istenmiştir. Araştırmanın bir ikinci amacında, jigsaw tekniği ile öğretim yapıldıktan sonra, öğrencilerin okuduğunu anlama başarılarının, hangi yönünün geliştiğini öğrenmektir. Araştırma, nicel araştırma yöntemleri ile gerçekleştirilmiş, deneysel araştırma türlerinden tekli grup ön-test son test deseni kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ise, iş birlikli jigsaw tekniği ile öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerinin arttığı görülmüştür. Jigsaw tekniği ile öğrencilerin öğrenme süreçlerinin olumlu bir şekilde etkilendiği ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bu bulgular, bu araştırmanın sonuçları ile örtüşmektedir.

Benzer şekilde, Mengduo ve Xiaoling (2010) tarafından yapılan çalışmada, İngilizce öğrenme sürecinde dört temel beceriyi dil öğrenme ortamında başarılı bir şekilde uygulamak için jigsaw tekniğinin etkili olup olmayacağı araştırılmak istenmiştir. Deneysel bir çalışma olarak yürütülen araştırma, jigsaw tekniğinin dil öğrenme sürecinde etkili olduğunu göstermektedir. İngilizce öğrenilen sınıflarda, jigsaw tekniğini uygulamak, öğretmenin dili öğrenmeye çalışan öğrenenlere odaklanmasına olanak tanımıştır ve dil öğrenme birbirine bağımlı hale gelmiştir. Jigsaw tekniği, İngilizce öğrenilen sınıflarda öğrenme görevlerini başarmak için dil öğrenenlerin kullanabileceği kullanışlı bir teknik olmanın yanı sıra, öğrencilerin merakını ve katılımını artıran bir tekniktir. Yapılan bu çalışmada da, öğrencilerin İngilizce okuma becerisi ile ilgili etkinliklere karşı olan yaklaşımlarının daha pozitif olduğu görülmüştür. Öğrencilerin ellerindeki okuma metni parçalarına odaklanmaları, onu anlamaya çalışmaları, meraklarının

ve ilgilerinin arttığını göstermektedir. Dolayısıyla İngilizce derslerinde, ister okuma becerisi ister diğer beceriler olsun jigsaw etkinliği öğrenenlerin merak ve ilgisini artıran bir etkinliktir.

Araştırmada görüşme ve gözlem formları ile günlüklerden elde edilen veriler, öğrencilerin bu etkinlikler sürecinde, iş birliği içerisinde çalışarak okuma becerisine ait etkinlikleri başarılı bir şekilde tamamladıklarını göstermektedir. Jigsaw tekniğinin etkililiği, “Yabancılara Türkçe Öğretimi” alanında Bölükbaş (2014) tarafından sorgulanmıştır. Araştırma neticesinde, jigsaw tekniğinin, Türkçedeki temel zamanların öğretiminde kullanılmasının olumlu etkiler oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada, öğrenciler okuma parçalarında anlamını bilmedikleri kelimeler ve cümle yapıları ile karşılaşsalar bile sorumluluk duygusu ile vazgeçmemişler, dikkatlerini vererek okuma parçası etkinliklerine karşı güdülenmişlerdir. Öğrencilerin, okuma etkinlikleri sürecinde karşılaştıkları sorunların kaynağını tespit ettikleri ve bu sorunları çözdükleri görülmüştür. Benzer şekilde, Dönmez (2017) 7. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik olumlu tutum, bilgide kalıcılık, pozitif erişim ve öz düzenleme becerilerini geliştirmede jigsaw tekniğinin etkililiğini ölçmeye çalıştığı araştırmada, jigsaw tekniğini kullanan deney grubu öğrencilerinin lehine sonuçlara ulaşılmıştır.

Tüm bunlarla birlikte, bu araştırma, Afyonkarahisar il merkezinde yer alan bir öğretim kurumundaki altı 9. sınıftan sadece birinde, iki haftalık süreç içerisinde uygulanmıştır. Çalışmanın örneklem grubu, bu sınıfta yer alan otuz dört öğrenci ile sınırlıdır. Yapılacak çalışmalarda örneklem grubu genişletilerek, sadece İngilizce okuma becerisinde sorun yaşayan öğrencilerle değil, bu becerinin geliştirilmesi, daha ileri seviyelere taşınması için de kullanılabilir.

Sonuç olarak, İngilizce derslerinde okuma becerisinde karşılaşılan güçlüklerin ortadan kaldırılmasında ve okuma becerisinin geliştirilmesinde, Jigsaw tekniği son derece etkili olmuştur. Bu teknik, dinleme becerisi gibi diğer becerilerde kullanılarak, dil öğrenme ortamlarının zenginleşmesine olanak tanıyabilir.

Kaynakça

- Abu Youniss, M. (2013). *The effectiveness of using (k.w.l) strategy on developing reading comprehension skills for the eighth graders in khanyounis governorate schools* (Unpublished Master's Thesis). Al- Azhar University, Gaza- Palestine.
- Adams, F. H. (2013). Using jigsaw technique as an effective way of promoting cooperative learning among primary six pupils in Fiji. *International Journal of Education and Practice, 1*(6), 64-74.
- Arslan, A. (2012). Sözcük türleri öğretiminde Jigsaw tekniğinin etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(32), 157-168.
- Astane, E., & Berimani, Sh. (2014). The effect of jigsaw technique vs. concept map presentation mode on vocabulary learning of low- intermediate EFL learners. *ELT Voices- International Journal for Teachers of English, 4*(6), 113-123.

- Bölükbaş, F. (2014). Jigsaw tekniğinin yabancı öğrencilerin türkçedeki temel zamanları öğrenmeleri üzerindeki etkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı, 3(3)*, 196-209.
- Carroll, D. W. (1986). Use of the jigsaw technique in laboratory and discussion classes. *Teaching of Psychology, 13*, 208-210.
- Chu, S. Y. (2014). Application of the jigsaw cooperative learning method in economics course. *International Journal of Managerial Studies and Research (IJMSR)*, 2(10), 166-172
- Clarke, M. A., & Silberstein, S. (1979). Toward a realization of psycholinguistics principles in the esl reading class. In Ronald Mackay, et al. (eds.). *Reading in a second language*. Rowley, Massachusetts: Newbury House Publisher, Inc.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. California: Sage Publications.
- Dönmez, B. (2017). *7. sınıf Türkçe dersinde ayrılıp birleşme tekniği (Jigsaw) kullanımının öğrencilerin tutum, erişimi, öz-düzenleme becerileri ve bilginin kalıcılığına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Farouk, M. A. S. (2001). The effect of using the jigsaw reading technique on the efl preservice teachers' reading anxiety and comprehension. *Journal of Education College, Helwan University, 3*, Cairo, Egypt.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1982). Epistemological and methodological bases of naturalistic inquiry. *Educational Communication and Technology Journal, 30(4)*, 233-252.
- Hawkins, S. (2012). *Jigsaw reading. utah: brigham young university*. <http://www.novelinks.org> adresinden 13/12/2019 tarihinde erişilmiştir.
- Hedeen, T. (2013). The reverses jigsaw: a process of cooperative learning and discussion. *Teaching Sociology, 31(3)*, 325- 332.
- Hoerunnisa, N., & Suherdi, D. (2017). The effectiveness of jigsaw model in improving students' understanding of citizenship education. *Journal of English and Education, 5(1)*, 1-12.
- Johnson, D. W., & Johnson, F. P. (1985). *Joining together: Group theory and group skills*. (7 ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Johnson, D. W., Johnson, R. T., & Smith, K. A. (1998). Cooperative learning returns to college: What evidence is there that it works?. *Change, 30(4)*, 26-35.

- Johnson, D. W., Johnson, R., & Holubec, E. (2008). *Cooperation in the classroom (7th ed.)*. Edina, MN: Interaction Book Company.
- Kailani, T., & Muqattash, L. (2008). *ELT methodology (2)*. Amman: Al- Quds Open University.
- Kirmizi, F. (2010). Relationship between reading comprehension strategy use and daily free reading time. *Procedia Social and Behavioral Sciences 2*, 4752–4756.
- Kordaki, M., & Haris, S. (2010). The jigsaw collaborative method within the online computer science classroom. *CSEDU, 2, 1-24*.
- Krefting, L. (1991). Rigor in qualitative research: the assessment of trustworthiness. *The American Journal of Occupational Therapy, 45(3)*, 214-222.
- Maxwell, J. A. (2013). *Qualitative research design: An interactive approach (third edition)*. Los Angeles, USA: Sage
- Mays, N., & Pope, C. (2000). Qualitative research in health care, assessing quality in qualitative research. *BMJ, 320*, 50-52.
- Meng, J. (2010). Jigsaw cooperative learning in English reading. *Journal of Language Teaching and Research, 1(4)*, 501-504. doi:10.4304/jltr.1.4.501-504.
- Mengduo, Q., & Xiaoling, J. (2010). Jigsaw strategy as a cooperative learning technique: focusing on the language learners. *Chinese Journal of Applied Linguistics (Bimonthly), 33(4)*.
- Merriam, S. B. (2009). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (S. Turan, Çev., 3. baskı). İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2016). *Genişletilmiş bir kaynak kitap: Nitel veri analizi* (S. AkbabaAltun & A. Ersoy, Çev. Ed.) Ankara: Pegem Akademi.
- Nurbianta, H. D. (2018). The effectiveness of jigsaw method in improving students reading comprehension, 9(1). https://www.researchgate.net/publication/325562271_The_Effectiveness_of_Jigsaw_Method_in_Improving_Students_Reading_Comprehension 13/12/2019 tarihinde adresinden erişilmiştir.
- Ocak, G., ve Akkaş Baysal, E. (2019). Eylem araştırmasını anlamak. (Ed. G. Ocak). *Eğitimde eylem araştırması ve örnek araştırmalar* (1. Baskı). Pegem Akademi: Ankara.
- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation, program evaluation kit*. California: Sage Publications.

- Purba, A. N. (2018). *The implementation of jigsaw technique in reading narrative text at the third grade of smp xaverius 4 bandar lampung*. Faculty of Teacher Training and Education University Of Lampung Bandar Lampung.
- Puskorius, R. (2011). *Reading comprehension strategies for elementary students*. <http://createcomputelearn.com/2013/08/08/comrehension-strategies/> adresinden 13/12/2019 tarihinde erişilmiştir.
- Qian, L. (2012). Foreign language speaking anxiety reduction through a jigsaw activity. *AWEJ*, 3(4), 297 – 305.
- Saker, S. (2015). *The effectiveness of using Jigsaw strategy on Palestinian tenth graders` English grammar learning* (Unpublished Master's Thesis). Islamic University Of Gaza-Palestine.
- Slavin, R. E. (1989). *Cooperative learning: theory, research, and practice*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: theory, research and practice*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Şahin, E. Y. (2013). Jigsaw ve küme tekniğinin yazılı anlatım becerilerindeki başarı ve tutum üzerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 521-534.
- Willis, J. (2009). What brain research suggests for teaching reading strategies. *The Educational Forum*, 73(4), 333-346.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yin, R. K. (2003). *Case study research design and methods*. London: Sage Publications.